

Construirea unei teologii biblice

Îndrumar de studiu

LECTȚIA
PATRU

CONTURURI ALE
TEOLOGIEI BIBLICE A
NOULUI TESTAMENT

THIRD MILLENNIUM

MINISTRIES

Biblical Education. For the World. For Free.

Pentru resurse video, ghiduri de studiu sau alte resurse, va rugăm vizitați Third Millennium Ministries pe site-ul thirdmill.org.

Îndrumar de studiu

Cuprins

Schemă..... Error! Bookmark not defined.

Notițe..... Error! Bookmark not defined.

Întrebări recapitulative..... Error! Bookmark not defined.5

Întrebări aplicative.....30

Modul de utilizare al acestei lecții și a îndrumarului de studiu

- **Înainte de urmărirea lecției filmate**
 - **Pregătire** — Terminați toate lecturile recomandate.
 - **Programați-vă pauze** — Analizați schema și codurile de timp pentru a stabili unde să începeți și unde să terminați o anumită porțiune a lecției. Lecțiile IIIM au foarte multe informații, așa că s-ar putea să doriți să vă programați niște pauze. Acestea ar trebui programate la titlurile importante din schemă.
- **Când urmăriți lecția filmată**
 - **Notițe** — Folosiți secțiunea Notițe pentru a urmări lecția și a lua notițe suplimentare. Mare parte a ideilor principale sunt deja rezumate în notițe, dar asigurați-vă că adăugați la ele propriile notițe. Ar trebui să adăugați și informații detaliate care să vă ajute să vă amintiți, să descrieți și să susțineți ideile principale.
 - **Opriti/rulați din nou porțiuni din lecție** — S-ar putea să vă fie de folos să opriți sau să rulați din nou filmul în anumite puncte pentru a lua notițe suplimentare, a recapitula concepte dificile sau a discuta puncte de interes.
- **După urmărirea lecției filmate**
 - **Întrebări recapitulative** - Întrebări legate de conceptele de bază ale lecției. Răspundeți la întrebările recapitulative în spațiul corespunzător. La întrebările recapitulative ar trebui să se răspundă individual, nu în grup.
 - **Întrebări aplicative** - Întrebări care fac legătura între conținutul lecției și viața, teologia și slujirea creștină. Întrebările aplicative sunt indicate pentru teme scrise sau ca subiecte pentru discuții în grup. Pentru teme scrise, se recomandă ca răspunsurile să nu depășească o pagină

Schemă

- I. Introducere (0:23)
- II. Orientare (4:19)
 - A. Dubla revelație (5:02)
 - B. Structuri teologice (8:07)
 - 1. Structuri de nivel redus (9:17)
 - 2. Structuri de nivel mediu (12:27)
 - 3. Structuri de nivel complex (14:36)
 - C. Dezvoltări diacronice (17:19)
 - 1. Caracterul diacronic (18:13)
 - 2. Obstacole (20:08)
 - 3. O nouă direcție (25:03)
- III. Dezvoltări în escatologie (28:44)
 - A. Escatologia tradițională (29:50)
 - B. Vechiul Testament (33:11)
 - 1. Adam (34:18)
 - 2. Noe (35:55)
 - 3. Avraam (37:01)
 - 4. Moise (38:13)
 - 5. David (42:30)
 - C. Escatologia creștină timpurie (51:34)
 - 1. Iudaismul primului secol (51:53)
 - 2. Ioan Botezătorul și Isus (55:19)
- IV. Escatologia Noului Testament (63:14)
 - A. Importanța (64:37)
 - B. Cristologia (70:37)
 - 1. Teologia sistematică (71:05)
 - 2. Teologia biblică (71:54)
 - C. Soteriologia (78:20)
 - 1. Teologia sistematică (78:40)
 - 2. Teologia biblică (81:39)
- V. Concluzie (89:27)

Notițe

I. Introducerea

Vechiul Testament ridică întrebări, probleme și speranțe, dar răspunsurile, deciziile și împlinirile apar în Noul Testament.

Există multe asemănări între modul în care teologia biblică abordează ambele testamente, dar, de asemenea, există și multe deosebiri.

II. Orientare

Pentru a ajunge la esența teologiei biblice a Noului Testament, putem face o comparație între aceasta și ceea ce am învățat despre teologia biblică a Vechiului Testament.

A. Dubla revelație

Teologia biblică a Vechiului Testament și a Noului Testament abordează, amândouă, dubla revelație a lui Dumnezeu:

- revelația prin lucrare
 - lucrarea pământească a lui Hristos
 - Duhul Sfânt în biserica primară
 - revenirea lui Hristos

- revelația prin Cuvânt
 - Dumnezeu Tatăl
 - Hristos
 - îngerii și oamenii, prin Duhul

Asocierile temporală ale revelației prin acțiune și prin Cuvânt:

- ulterioară
- simultană
- precedentă

B. Structuri teologice

Teologia biblică a Vechiului Testament și cea a Noului Testament au în comun o structură teologică asemănătoare.

1. Structuri de nivel redus

Exemplu:

Matei 2:1-12 (Nașterea lui Isus și magii)

Matei 2:1-18 (nașterea lui Isus și Irod)

2. Structuri de nivel mediu

Una dintre structurile teologice de complexitate medie, dar de mare importanță, este aranjarea după structura de tip legământ a teologiei Noului Testament.

3. Structuri de nivel complex

Cea mai complexă și comprehensivă structură teologică a Noului Testament este Împărăția lui Dumnezeu.

C. Schimbări diacronice

Un contrast major între teologia biblică a Vechiului Testament și cea a Noului Testament este modul în care teologii au abordat evoluțiile diacronice.

1. Caracterul diacronic

Odată cu înaintarea Noului Testament, structurile teologice au trecut printr-o serie de evoluții diacronice.

Când Hristos S-a arătat, accentul teologic s-a mutat pe înțelegerea modului în care Dumnezeu Își revarsă binecuvântările prin El.

2. Obstacole

Istoria Noului Testament prezintă cel puțin trei obstacole majore în calea unei analize diacronice extinse:

- Perioadă scrută de timp
 - Vechiul Testament - 1600 de ani

- Noul Testament - 100 ani

- Circumstanțe similare
 - Vechiul Testament - o varietate de circumstanțe
 - Patriarhi

 - Judecători

 - Monarhia inițială

 - Împărații și liderii ulteriori

 - Exilul

 - Restaurarea

 - Noul Testament - destul de omogen
 - Fără schimbări extreme

 - Marginalizat în mod constant

 - Lipsa bogăției sau sărăciei exagerate

 - Lipsa călătoriilor în grupuri mari

 - Lipsa ascultării sau neascultării pe scară largă

- Un singur legământ
 - Vechiul Testament
 - Adam
 - Noe
 - Avraam
 - Moise
 - David
 - Noul Testament
 - Hristos

3. O nouă direcție

În trecut, teologii biblici au avut tendința de a trata întreaga perioadă a Noului Testament ca un întreg.

Teologii biblici s-au focalizat asupra modului în care diverși autori nou-testamentari oferă diverse perspective asupra perioadei respective.

III. Dezvoltări în escatologie

Escatologia: învățătura biblică despre zilele din urmă.

Pentru a înțelege de ce teologia biblică pune acest accent, trebuie să sesizăm modul în care a evoluat perspectiva Noului Testament asupra zilelor din urmă, pornind de la perspectivele timpurii.

A. Escatologia tradițională

Teologia sistematică discută, de obicei, învățăturile Scripturii în cinci categorii majore:

- Teologia propriu-zisă
- Antropologia
- Soteriologia
- Eclesiologia
- Escatologia

Abordarea tradițională a escatologiei a dus la apariția unor tabere diametral opuse în rândul credincioșilor.

Exemplu: Milenium - Împărăția de 1000 de ani a lui Hristos pe pământ

B. Vechiul Testament

Pentru a înțelege modul în care teologii Noului Testament au văzut zilele din urmă, trebuie să ne familiarizăm cu escatologia Vechiului Testament.

1. Adam

Două elemente cruciale ale escatologiei Vechiului Testament:

- Umanitatea a fost creată după chipul și asemănarea lui Dumnezeu
- Două grupuri de oameni se luptă pentru controlul asupra lumii

2. Noe

Acest legământ garantează stabilitatea naturii, pentru ca omenirea să poată duce mai departe planul lui Dumnezeu pentru lume.

3. Avraam

Dumnezeu l-a ales pe Avraam pentru a fi cel prin care El va împlini promisiunile făcute lui Adam și Noe.

4. Moise

Legământul încheiat cu Moise se focalizează asupra legii lui Dumnezeu, ca ghid pentru slujirea specială a lui Israel în cadrul planului de răspândire a Împărăției lui Dumnezeu.

- Blestemul exilului:

Dumnezeu amenință că pedeapsa împotriva încălcării continue și flagrante a legii Lui avea să fie un exil al întregii națiuni din Țara promisă.

- Deuteronomul 4:27-28

- Binecuvântarea restaurării:

În ciuda exilului ce se profila în viitorul lui Israel, Dumnezeu nu avea de gând să renunțe la ei ca popor al Său.

- Deuteronomul 4:30-31

- Deuteronomul 30:5

caracteristică cheie a escatologiei lui Moise o reprezintă modul în care el descrie vremea pocăinței și readucerii lui Israel înapoi în țară.

- Deuteronomul 4:30: „zilele de pe urmă”

5. David

- Monarhia unită

Descendenții lui David și Ierusalimul cu templul au jucat un rol central în înțelegerea poporului Israel asupra vremurilor de pe urmă.

- Psalmul 72:8-11

- Psalmul 72:17-19

- Profeții timpurii

Profeții timpurii ai lui Israel au explicat și mai clar legătura dintre starea casei lui David și zilele din urmă.

Profeții au anunțat că, în procesul de restaurare, un mare fiu al lui David va deveni centrul noii creații.

- Amos 9:11-12

- Isaia 2.2

- Ieremia 25:11; 29:10

- **Profeții târzii**

Implicarea lui Dumnezeu în istorie a produs cel puțin două schimbări majore în concepția vechi-testamentară asupra zilelor din urmă:

- Perioada exilului s-a extins deoarece israeliții nu s-au pocăit de păcatul lor.
- Dumnezeu a arătat o mare îndurare față de poporul Lui, oferindu-le oportunitatea scurtării exilului.

Escatologia Vechiului Testament s-a dezvoltat diacronic.

- Adam
- Noe
- Avraam
- Moise
- David

C. Escatologia creștină timpurie

În vremea Noului Testament, doctrina despre zilele din urmă a evoluat în continuare.

1. Iudaismul primului secol

Marea majoritate a iudeilor din primul secol aveau la perspectiva că zilele din urmă vor fi asemănătoare celor din Vechiul Testament.

Dubla perspectivă asupra istoriei:

- Vremea de acum (circumstanțele lor curente)

- Vremea viitoare (gloria viitoare a lui Israel)

Numeroase facțiuni religioase aveau diferite perspective asupra modului în care e va face tranziția de la „vremea de acum” la „vremea viitoare”

- Sectele apocaliptice

- Zeloții

- Nomiștii

- Majoritatea iudeilor

2. Ioan Botezătorul și Isus

Unele evoluții majore în escatologie au avut loc în cadrul lucrării lui Ioan Botezătorul și a lui Isus.

Ioan:

- a predicat faptul că sosirea „zilelor de pe urmă” era aproape

Marcu 1:15

- a asociat Împărăția lui Dumnezeu cu „zilele de pe urmă”

Isaia 52:7-10

- a crezut că ultima etapă a istoriei va veni printr-o intervenție rapidă și decisivă a lui Mesia

Luca 3:9

- L-a identificat pe Isus

Isus:

- a afirmat că prin El se împlinesc profețiile despre zilele de pe urmă

Luca 7:22-23

- a declarat că vremea viitoare nu se va arăta așa cum se așteptau ei

Matei 13:25 - trei faze:

- Prima venire (inaugurarea)
- O perioadă nedefinită de creștere (continuarea)
- Revenirea în slavă (desăvârșirea)

Teologii biblici folosesc, pentru a descrie procesul acesta, expresii precum:

- „deja, dar nu încă”
- „acum, dar nu încă”
- „suprapunerea vremurilor”
- „escatologie inaugurală”

IV. Escatologia Noului Testament

Teologia biblică a scos la lumină unele dintre perspectivele autorilor Noului Testament.

A. Importanța

Teologii biblici au demonstrat că fiecare învățătură a Noului Testament a fost influențată de perspectiva în trei etape a lui Isus cu privire la zilele de pe urmă.

Învățătura lui Isus privitoare la zilele de pe urmă a fost unul dintre principalele motive pentru care creștinii s-au separat de iudaismul secolului I.

Autorii Noului Testament se referă la întreaga perioadă a Noului Testament ca fiind „zilele de pe urmă”.

- Evrei 1:1-2 (zilele lui Isus și ale apostolilor)
- 2 Timotei 3:1-5 (perioada extinsă a istoriei bisericii)
- Ioan 6:39 (punctul culminant al împărăției, la revenirea lui Hristos)

B. Cristologia

Definiție: doctrina despre Hristos

Hristologia nou-testamentară Îl prezintă pe Isus ca împlinire a speranțelor escatologice ale poporului Israel.

1. Teologia sistematică

Sistematicienii se focalizează pe:

- Trinitate
- Uniunea ipostatică
- Smerenie
- Înălțare
- Ispășire
- oficiile lui Hristos

2. Teologia biblică

Teologii biblici subliniază faptul că autorii Noului Testament Îl prezintă pe Hristos ca cel în care se împlinesc toate speranțele Vechiului Testament.

Luca 24:26-27 (drumul spre Emaus)

Isus este piesa centrală a escatologiei Noului Testament.

Hristos ca împlinire a tipurilor Vechiului Testament:

- Adam - Isus

- Noe - Isus

- Avraam - Isus

- Moise - Isus

- David - Isus

Modalitățile în care Isus împlinește speranțele vechi-testamentare:

	Inaugurarea	Continuarea	Desăvârșirea
Adam			
Noe			
Avraam			
Moise			
David			

C. Soteriologia

Definiție: doctrina despre mântuire

1. Teologia sistematică

- *Historia salutis*: istoria mântuirii

Împlinirea obiectivă a mântuirii în istorie

- Ispășire

- Înviere

- Înălțare

- Revenire

Sistematicienii s-au concentrat mai mult asupra conceptului de ordo salutis:

- Ordo salutis: ordinea mântuirii

Aplicarea subiectivă a mântuirii la fiecare individ

- Regenerare

- Pocăință

- Credință

- Justificare

- Sfințire

- Glorificare

2. Teologia biblică

Teologia biblică a Noului Testament privește doctrina mântuirii din perspectiva escatologiei în trei etape a lui Isus.

- *Historia salutis*

Aplicarea mântuirii este totdeauna înțeleasă în contextul escatologiei în trei etape a lui Isus.

- Inaugurarea: uniți cu ceea ce a făcut Hristos în perioada de inaugurare a zilelor de pe urmă

Romani 8:24 (deja s-a întâmplat)

- Continuarea: uniți cu ceea ce face Hristos în perioada de continuare a zilelor de pe urmă

1 Corinteni 1:18 (realități curente, în desfășurare)

- Împlinirea: uniți cu ceea ce va face Hristos în perioada de împlinire a zilelor de pe urmă Romani 5:9 (se vor împlini)

- *Ordo salutis*

Exemplu: Glorificare

- Romani 8:29-30 (deja s-a întâmplat)
- Romani 3:18 (realități în desfășurare)
- 2 Timotei 2.10 (în viitor)

V. Concluzie

Întrebări recapitulative

1. Explicați modul în care dubla perspectivă asupra revelației prin acțiune și Cuvânt a caracterizat teologia biblică a Noului Testament.

2. Descrieți trei nivele diferite ale structurii Noului Testament și dați câte un exemplu din fiecare.

3. În ce diferă teologii biblici ai Noului Testament de cei ai Vechiului Testament în ce privește abordarea evoluției diacronice?

4. Ce este escatologia și cum a fost abordat subiectul în mod tradițional de către teologii sistematicieni?

7. De ce i-a interesat atât de mult pe autorii Noului Testament escatologia în trei faze a lui Isus? Cum a contribuit escatologie în trei etape a lui Isus la despărțirea iudaismului primului secol de creștinism?
8. Ce este hristologia și care sunt diferențele dintre teologii sistematicieni și cei biblici în lucrurile pe care pun accent în această disciplină?

9. Explicați doctrina soteriologiei. Care este perspectiva tradițională și care sunt alte perspective ale teologilor biblici asupra soteriologiei?

Întrebări aplicative

1. Cum influențează înțelegerea pe care o aveți asupra Împărăției lui Dumnezeu lucrarea pe care o faceți? Cum s-ar putea schimba lucrarea dumneavoastră prin aplicarea conceptelor Împărăției lui Dumnezeu la toate aspectele vieții?
2. Această lecție sugerează că autorii Noului Testament oferă diverse perspective asupra lui Hristos și asupra întregii epoci a Noului Testament. Cum putem explica aceste diferențe celor care susțin că autorii Noului Testament se contradic unii pe alții?
3. Cum poate înțelegerea escatologiei Noului Testament îmbunătăți modul în care predicăm Biblia sau face studiu biblic?
4. Cum ne poate face faptul că trăim în perioada de continuare a împărăției să ne așteptăm la biruința Împărăției lui Dumnezeu în prezent? Cum va arăta această biruință?
5. Cum ne ajută faptul că n-am ajuns încă la apogeul împărăției să abordăm suferințele pe care le experimentăm în viață?
6. În ce aspecte trebuie să trăim ca oameni care se găsesc în zilele de pe urmă?
7. Cum influențează faptul că Isus este împlinirea speranțelor vechi-testamentare modul în care studiem și predicăm din Vechiul Testament?
8. Citiți Romani 8:18-25 și notați toate referințele la inaugurarea, continuarea și apogeul Împărăției lui Dumnezeu. Ce învățături puteți trage din acest pasaj cu privire la toate cele trei etape ale împărăției?
9. Care este cel mai important lucru pe care l-ați învățat din această lecție?
10. Ce domenii de studiu ale teologiei biblice ați dori să urmați, după încheierea acestei serii?